

# GOLLEGIELLA 2010

Davviriikkalaš sámi giellabálkkašupmi 2010 /  
Nordiskt samiskt språkpris 2010

Máret Sára



Govva: Áillohaš (Nils-Aslak Valkeapää)

## **Davviriikkalaš sámi giellabálkkašupmi – Gollegiela**

*Davviriikkalaš sámi giellabálkkašumi leat ásahan Norgga, Suoma ja Ruoŋa sámi áššiin vástideaddji ministarat ja dáid riikkaid sámedikkiid presideanttat. Bálkkašupmi juhkkovuvvo juohke nuppi jagi, 2004 rájes. Bálkkašumi sturrodat lea 12 500 evro ja juhkkovuvvo ovttaskas olbmuid dahje servviide, mat leat erenoamáš návccaiguin ovddidan, gárggiidahtán dahje sealluhan sáme giela.*

### **Máret Sára - 2010 giellabálkkašumi vuoti**

Máret Sára lea riegeadan 1947 ja son lea bajásšaddan Bissojogas Porsággus, Norggas. Oslo universitehtas vázvojuvvo sáme giela universitehtaoahpu maŋŋá Máret Sára lea olles áiggi bargan ángirit sáme giela nannemiin. Dán son lea dahkan su bargguid bakte oahpaheaddjin, girječállin, journalistan, ráđdeaddin Boazodoallohálddahas ja girjelágádusjođiheaddjin, muhto son lea maiddá ovddidan sáme giela servodagas go son su stuora servodatberoštumi geažil lea leamaš mánggaid servviid njunušdoaimmain ja politihkalaš luohttámušolmmožin. Sáme giela ovddideapmi lea álohii leamaš guovddážiis su bargoeallimis ja eará beroštumiin, ja son lea leamaš buorre ja nanu ofelaš sihke ámmátolmmožin ja nissonbealušteaddjin.

Máret Sára lea oahpaheaddjin ja gursajođiheaddjin bargan sihke mánáiguin ja rávesolbmuiguin iešguđetge dásiin oahpahušvuogádagas, mánáidskuvlla rájes gitta allaskuvlii. Beavválaš oahpahušas son lea movttiidahtán ja veahkehan ohppiid ja studeanttaid ovddidit iežas giellamáhtu ja dasa lassin lea Máret Sára leamaš mielde ođasmahttimin ja rievdadeame oahpahušvugiid ja maiddá oahpahušvuogádaga.

Máret Sára mii dovdat maiddá girječállin go son lea ea. ovtta Kirsten Popein čállán oahppogirjeráiddu *Eatnigiella*. Oahppogirjiid lassin son lea almmuhan girjiid main leat sátneostohkamat, hoahkamat ja stoahkamat maid ulbmilin lea ovddidit mánáid giellaočcodeami. Son lea maid čállán moadde sátnevájasgirji masa son lea čohkken dieđuid sihke boarrásat ja dáláš áiggi. Oktiibuot son lea leamašan mielde čállimin badjel 40 girji. Virgebargguid lassin son lea leamaš mánggalágán luohttámušdoaimmain ja jođihanjoavkkuin nugo politihkalaš servviin ja bellodagain, girjelágádusain, kulturorganisašuvnnain ja oahpahušásahusain. Son lea maid leamaš njunnošis riikkarájiid rasttildeaddji bargguin main lea ulbmilin nannet sámiid álbmogin ja rahpat uvssaid álgoálbmogiid ovttasbargui.

Máret Sára lea álo duostan guorrat iežas geainnuid. Son lea olles iežas eallimis bargan ángirit iežas virggiin sihke pedagogan, journalistan ja čállin muhto maiddá giellapolitihkalaččat. Máret Sára nanu ja mánggasuorggat giellabarggu dihte son duođaige ánsšása jagi 2010 Gollegiella - Davviriikkalaš sáme giela bálkkašumi.

## **Gollegiella- Nordiskt samiskt språkpris**

*Gollegiella – Nordiskt samiskt språkpris instiftades av ministrarna för samefrågor i Norge, Sverige och Finland samt sametingspresidenterna i Norge, Sverige och Finland. Priset som delades ut för första gången år 2004 utlyses vartannat år. Språkpriset är på 12 500 euro och ska tilldelas enskilda eller organisationer som utmärkt sig genom betydelsefull insats för att främja, utveckla eller bevara det samiska språket.*

### **Máret Sára – vinnare av Gollegiella 2010**

Máret Sára, född 1947 är uppvuxen i Bissojohka/Børselv i Porsanger, Norge. Hon har efter en universitetsutbildning i samiska på Oslo universitet ägnat sitt liv åt språkligt utvecklingsarbete inom nordsamiska. Förutom sina år som lärare, författare, journalist, rådgivare på Reindriftsförvaltningen och förlagschef har hon även bidragit med ett stort samhällsengagemang för det samiska språket som uttryckts genom ledande positioner i olika föreningar och politiska uppdrag. Arbetet med det samiska språket har följt som en röd tråd genom hennes yrkeskarriär och hon har varit en god förebild både i sin yrkesverksamhet och som kvinna.

Hon har under sina år som verksam lärare och kursledare arbetat med både barn och vuxna inom olika nivåer i utbildningssystemet alltifrån grundskolan till högskolan. Parallellt med den praktiska undervisningen, som hjälpt många elever och studenter att utveckla sitt språk, har hon bidragit till förändringar av både undervisningsmetoder och själva utbildningssystemet.

När det gäller publicering av böcker känner vi Máret Sára mest genom de läroböcker hon gett ut tillsammans med Kirsten Pope läroboksserien *Eatnigiella*. Förutom läromedel har hon även gett ut böcker med ordlekar, rim, ramsor och inlärningslekar som syftar till att hjälpa barnen i språkinläringen. På senare år har hon även publicerat ett par böcker om och med samiska ordspråk. Dessa bygger på material hon själv sammanställt och omfattar ordspråk som använts både i modern och äldre tid. Totalt har hon medverkat i över 40 böcker. Parallellt med sitt yrkesarbete har hon även åtagit sig olika förtroendeuppdrag och suttit i ledningsgrupper för både politiska föreningar och partier, bokförlag, kulturorganisationer och utbildningsinstitutioner. Hon har också varit drivande när det gäller arbete över gränserna, att stärka samerna som folk och öppnat dörrar för samarbete med andra urfolksgrupper.

Máret Sára är en person som vågat gå sina egna vägar. Hon har under hela sitt liv varit drivande både yrkesmässigt som pedagog, journalist och författare men även språkpolitiskt. Máret Sáras breda arbete med det samiska språket gör henne till en värdig mottagare av Gollegiella – Nordiskt samiskt språkpris 2010.

# GULLIEGĪELE 2010

Noerhtelaanti saemien gĕlesjĕle 2010 /  
Nordiskt samiskt språkpris 2010

Lajla Mattsson Magga



Govva: Áillohaš (Nils-Aslak Valkeapää)

## Gulliegiele - Noerhtelaanti saemien gielesjiele

*Gulliegiele – Noerhtelaanti gielesjiele mij tseegkesovvi ministerijste saemien gyhtjelassi bijre Nöörjesne, Sveerjesne jñh Sævmesne, jñh Nöörjen, Sveerjen jñh Sævmien saemiedigkiepresidentijste . Dñhte sjiele, mij lij voestes aejkien jaepien 2004, dñhte fierhten mubpien jaepien bævnesåvva. Gielesjiele lea 12500 euro jñh galka aajne almetjasse jallh åårganisasjovnide mah tjarki barkeme saemien gielem lutnjedh, evtiemdidh jñh vaarjelidh.*

### Lajla Mattson Magga – man gaavhtan Gulliegiele 2010

Lajla Mattsson Magga reakadi jaepien 1942 dennie voenesne Kall, Jiemtesne, Sveerjesne. Gellie jaepieh lea Goevtegeajnosne/Kautokeino, Nöörjesne vyöseme. Ööhpehtimmiem lohkehtæjjine veelti jñh aaj åarjelsaemien lohki universitetesne Oslosne jñh Uppsalesne. Barkedh åarjelsaemien vaarjelidh, leeredh jñh evtiemdidh dñhte sov lñhkemes dovne barkosne jñh jñjtjeieliemisnie. Sov barkoe vyjrehke dæjpa tjiehpieslidteratuvrine jñh faagelidteratuvrine, jarkoestimine, lohkehtimine, sensovre barkojne, ovmessie gieletjöönghkeme- jñh sijjenommibarkoejgumie. Hævvi moenedh dam sov barkoem åarjelsaemien baakoegærjaj gujmie.

Lajla Mattsson Magga gellie jaepieh åarjelsaemien lohkehtæjjine barkeme joekehth ööhpehtimmie-institusjovnine. Lohkehtæjjabarkoen mænngan dellie åarjelsaemien kuvsjh ååtneme dubpene daebpene dovne Sveerjesne jñh Nöörjesne. Luhkie jaepieh lea sensovrine Noerhte-Tröøndelaagen Jilleskuvlesne/Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Jaepien 1984 altese voestes gærja *Maahke ryöknoe* bööti jñh dan minngesne jeatjah learoegærjah jñh maanagærjah. Ovmessie institusjovnide, åårganisasjovnide jñh jeatjabidie lea jarkoestæjjine barkeme. Daelie barkosne meatan Bijpelem jarkoestidh jñh dan barkoen bealesne åarjelsaemien grammatigkegærjam darjoeminie sov geelline Ole Henrik Maggan ektesne. Akte dejstie sov åahpemes gærjabarkojste lea dñhte gærja *Qvigstads eventyr fra Hattfjellidal* jñh Lajlan transkriberingebarkoen gaavhtan daelie jñjnjh lohkih dam åadtjoeh lohkedh.

Nov gujth Lajlan vihkielommes gielebarkoe lea dej göökte baakoegærjaj gujmie *Åarjelsaemien-daaroen baakoegærja / Sydsamisk-norsk ordbok* (åemie proff. Knut Bergslandine ektesne) jñh *Norsk-sydsamisk ordbok / Daaroen-åarjelsaemien baakoegærja*.

Barkedh pedagogine, jarkoestæjjine jñh tjaeliejinie, dellie Lajla dovne aaj Saemien Gielemoenehtisnie meatan jñh åarjelsaemien baakoebarkosne. Sov iedtjeles barkoe saemien gieline aaj vååjnoes sov barkojne åarjelsaemien sijjenommh tjööngkkehth, dokumenteredh jñh systematiseredh, sijjenommh mah daelie orre kaarhtine.

Lajla Mattsson Magga jeenemosth jñjtse prosjeektigujmie barkeme. Dñhte gærjah jñh learoevierhtieh buakteme jñh dovne dotkeme, barkoe mij gaajhkide åarjelsaemide aavojne aevhkine. Abpe jielemem lea åarjelsaemien gielebarkojne eadtjohke-laakan giehtelamme. Lajla Mattsson Magga lea vihkeles giele-evtjije mij satnem dorje buerie vitniejinie dan sjielese Gulliegiele - Noerhtelaanti saemien gielesjiele 2010.

## **Gollegiella- Nordiskt samiskt språkpris**

*Gollegiella – Nordiskt samiskt språkpris instiftades av ministrarna för samefrågor i Norge, Sverige och Finland samt sametingspresidenterna i Norge, Sverige och Finland. Priset som delades ut för första gången år 2004 utlyses vartannat år. Språkpriset är på 12 500 euro och ska tilldelas enskilda eller organisationer som utmärkt sig genom betydelsefull insats för att främja, utveckla eller bevara det samiska språket.*

### **Lajla Mattsson Magga– vinnare av Gollegiella 2010**

Lajla Mattsson Magga är född 1942 i Kall i Jämtland, Sverige, bor sedan många år i Kautokeino, Norge. Hon är utbildad lärare och har även studerat sydsamiska på universitetet i Oslo och Uppsala. Arbetet med att bevara, lära ut och utveckla det sydsamiska språket har sedan dess varit fokus i både hennes yrkesverksamma och privata liv. Hennes verksamhetsområde är brett och spänner över både skönlitteratur och facklitteratur, översättningar, undervisning, examination, insamling av språkmaterial och ortnamn och inte minst arbete med sydsamiska ordböcker.

Lajla Mattsson Magga har under flera år arbetat som lärare i sydsamiska vid olika utbildningsinstitutioner. Efter att hon slutat sin anställning som lärare har hon hållit kurser i sydsamiska på olika orter i både Sverige och Norge. Sedan snart 10 år tillbaka är hon verksam som examinator i sydsamiska på Høgskolen i Trøndelag.

1984 publicerades hennes första bok *Maahke ryöknie* som sedan följts av andra läroböcker och barnböcker. Hon har också blivit flitigt anlitad som översättare av både institutioner, företag och organisationer. Just nu deltar hon i arbetet med en ny översättning av bibeln till sydsamiska parallellt med att hon arbetar med en sydsamisk grammatikbok tillsammans med sin make Ole Henrik Magga. Ett av de mer kända litterära verk hon arbetat med är *Qvistads eventyr fra Hattfjeldal* som Lajla genom transkribering gjort tillgänglig för dagens läsare.

Hennes största insats inom språkområdet är dock arbetet med de två ordböckerna *Åarjelsaemien-daaroen baakoegärjä / Sydsamisk-norsk ordbok* (med Knut Bergsland som medförfattare) och *Norsk-sydsamisk ordbok / Daaroen-åarjelsamien baakogærja*.

Förutom arbetet som pedagog, översättare och författare har Lajla Mattsson Magga varit aktiv i Samisk språknämnd och deltagit i arbetet med det sydsamiska terminologin. Hennes engagemang för det samiska språket har också gjort att hon samlat in, dokumenterat och systematiserat ett stort antal ortnamn på sydsamiskt område. Ortnamn som idag används på nya kartor.

Lajla Mattsson Magga är en eldsjäl som till största delen arbetat med egna projekt. Hon har producerat böcker, undervisningsmaterial och bedrivit forskning, ett arbete som sydsamer i alla åldrar har nytta och glädje av. Hon har under hela sitt liv bidragit med ett gediget engagemang för det sydsamiska språkarbetet. Lajla Mattsson Magga är en viktig språkinspiratör och en värdig mottagare av Gollegiella – Nordiskt samiskt språkpris 2010.